

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain ja Energiavirastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annettua lakia ja Energiavirastosta annettua lakia.

Euroopan unionin niin sanotun puhtaan energian paketin sisältämä uusi lainsäädäntö tuli voimaan 25 päivänä kesäkuuta 2019. Lainsäädäntöpakettiin sisältyvät sähkön sisämarkkinoita koskeva asetus, Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamista koskeva asetus sekä riskeihin varautumista sähköalalla koskeva asetus. Sähkön sisämarkkinoita koskevaa asetusta sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2020. Riskeihin varautumista sähköalalla koskevan asetuksen mukaan jäsenvaltioiden on tullut nimetä asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen viimeistään 5 päivänä tammikuuta 2020.

Hallituksen esitys sisältää ensimmäisen osan niistä muutoksista, joita puhtaan energian paketin lainsäädännöstä aiheutuu kansalliseen energiamarkkinalainsäädäntöömme. Sähkön sisämarkkinoita koskevaan asetukseen perustuvia seuraamuksia rajattaisiin siten, että asetuksen velvoitteiden rikkomisesta tai laiminlyönnistä olisi mahdollista määrätä seuraamukseksi seuraamusmaksu vain määrätyissä verkkosääntöjen ja suuntaviivojen rikkomiseen liittyvissä tapauksissa. Sähkön sisämarkkinoita koskevan direktiivin nojalla annettuihin komission asetuksiin perustuvat seuraamukset kumottaisiin. Energiavirasto nimettäisiin riskeihin varautumista koskevassa asetuksessa tarkoitetuksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi.

Esitykseen sisältyvät lait on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi tilassa.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 NYKYTILA.....	3
1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
Kansallinen sääntelyviranomainen.....	3
Sähkön riittävyysriskeihin varautuminen.....	3
1.2 Euroopan unionin lainsäädäntö.....	3
Direktiivi sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta.....	4
Asetus sähkön sisämarkkinoista.....	4
Asetus riskeihin varautumisesta sähköalalla ja direktiivin 2005/89/EY kumoamisesta	4
Asetus Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta.....	4
1.3 Nykytilan arviointi.....	5
Puhtaan energian paketin aiheuttamat muutokset seuraamusjärjestelmään.....	5
Sähköalan riskeihin varautumiseen liittyvät viranomaistehtävät.....	5
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	5
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	6
4 ASIAN VALMISTELU.....	6
4.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	6
4.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	6
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	6
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	6
1.1 Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta.....	7
1.2 Laki Energiavirastosta.....	7
2 VOIMAANTULO.....	8
3 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	8
3.1 Hallinnolliset seuraamukset.....	8
3.2. Tarkastusvaltuudet.....	8
3.3 Viranomaiselle annettavat tehtävät.....	10
3.4 Sääntämisyjärjestyksen arviointi.....	11
LAKIEHDOTUKSET.....	12
1. Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta.....	12
2. Laki Energiavirastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta.....	14
LIITE.....	16
RINNAKKAISTEKSTIT.....	16
1. Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta.....	16
2. Laki Energiavirastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta.....	20

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Kansallinen sääntelyviranomainen

Energiavirasto toimii Suomessa Euroopan unionin sähkö- ja maakaasumarkkinalainsäädännön tarkoitettamana kansallisena sääntelyviranomaisena. Viraston tehtävistä säädetään Energiavirastosta annetussa laissa (870/2013). Viraston toimivaltuuksista kansallisena sääntelyviranomaisena säädetään sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa (590/2013, jäljempänä *valvontalaki*). Valvontalain soveltamisala kattaa kansalliseen ja unionin sähkö- ja maakaasumarkkinalainsäädäntöön perustuvat sääntelyviranomaisen tehtävät.

Sähkön riittävyysriskeihin varautuminen

Sähköriskeihin varautumisesta ja toimitusvarmuudesta säädetään usealla kansallisella lailla. Direktiivi sähkön toimitusvarmuuden ja infrastruktuuri-investointien turvaamiseksi toteutettavista toimenpiteistä 2005/89/EY (jäljempänä *toimitusvarmuusdirektiivi*) edellyttää vahvistamaan toimenpiteet, joiden tavoitteena on turvata sähkön toimitusvarmuus sähkön sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi. Säännöt on pantu täytäntöön pääosin sähkömarkkinalailla (588/2013) ja valvontalailla ja niiden toteutumisesta vastaa Energiavirasto.

Energiavirasto vastaa myös toimitusvarmuuden seurannasta. Viraston tehtävänä on valvontalain 8 §:n nojalla seurata sähköntuotantokapasiteettiin tehtäviä investointeja ja niiden vaikutusta sähkön toimitusvarmuuteen sekä sitä, että sähkön toimituksen laatua ja verkon varmuutta koskevat suorituskykytavoitteet saavutetaan. Energiavirasto julkaisee joka toinen vuosi sähkön toimitusvarmuutta koskevan kertomuksen sähkön kysynnän ja tarjonnan tasapainosta, sähköverkkojen laadusta ja niiden vlläpidosta sekä toimenpiteistä sähkön kysyntähuippujen kattamiseksi ja toimittajien toimitusvajauksen hoitamiseksi.

Sähkötoimitusvarmuutta turvataan Suomessa myös tehoreservijärjestelmällä. Sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä annetun lain (117/2011, jäljempänä *tehoreservilaki*) mukaan tehoreservijärjestelmän tarkoituksena on turvata sähkön toimitusvarmuutta Suomessa silloin, kun kotimainen sähköntuotanto ja -tuonti eivät riitä kattamaan sähkönkysyntää. Tehoreservilain mukaan Energiavirasto määrittää tehoreservin tarpeen ja vastaa tehoreservin hankinnasta avoimen menettelyn kautta. Hankintapäätöksen jälkeen järjestelmävaraava kantaverkonhaltija tekee tehoreservijärjestelmään hvvaksyttvien voimalaitosyksiköiden ja sähkönkulutuksen joustoon kykenevien kohteiden haltijoiden kanssa sopimukset yksiköiden käytöstä. Energiavirasto vahvistaa tehoreservin käytösäännöt.

Huoltovarmuuden turvaamisesta poikkeusolojen ja niihin verrattavissa olevien vakavien häiriöiden varalta säädetään puolestaan huoltovarmuuden turvaamisesta annetussa laissa (1390/1992, jäljempänä *huoltovarmuuslaki*). Valtioneuvoston päätöksellä huoltovarmuuden tavoitteista (1048/2018) asetetaan huoltovarmuuden vlläpitämisen taso. Päätöksen mukaan kansallisen huoltovarmuuden strateginen tavoite on turvata kriittisten infrastruktuurien, tuotannon ja palveluiden toimivuus siten, että ne kykenevät täyttämään väestön, talouselämän ja maanpuolustuksen välttämättömimmät perustarpeet kaikissa olosuhteissa.

1.2 Euroopan unionin lainsäädäntö

Direktiivi sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2019/944 sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta (jäljempänä *sähkömarkkinadirektiivi*) vahvistetaan yhteiset säännöt sähkön tuotannolle, siirrolle, jakelulle, energian varastoinnille ja sähkön toimitukselle sekä kuluttajansuojaa koskevat säännöt, jotta voidaan luoda aidosti yhdenmetyt, kilpailuun perustuvat, kuluttajakeskeiset, joustavat, oikeudenmukaiset ja avoimet sähkömarkkinat unionissa. Jäsenvaltioiden on saatettava direktiivin edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2020.

Asetus sähkön sisämarkkinoista

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/943 sähkön sisämarkkinoista vahvistaa perusperiaatteet hyvin toimiville, yhdenmetyille sähkömarkkinoille ja vahvistaa säännöt rajat ylittävää sähkön kauppaa varten sekä helpottaa hyvin toimivien ja avointen tukkumarkkinoiden syntymistä.

Tehokkaan toimenpanon varmistamiseksi jäsenvaltioiden on säädettävä verkkosääntöjen ja suuntaviivojen rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista. Asetuksen 66 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä 59 artiklan nojalla hyväksytyjen verkkosääntöjen ja 61 artiklan nojalla hyväksytyjen suuntaviivojen rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista.

Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Seuraamukset eivät ole luonteeltaan rikosoikeudellisia. Jäsenvaltioiden on viipymättä ilmoitettava nämä säännökset ja toimenpiteet komissiolle. Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille sakkoja.

Asetus riskeihin varautumisesta sähköalalla ja direktiivin 2005/89/EY kumoamisesta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/941 riskeihin varautumisesta sähköalalla ja direktiivin 2005/89/EY kumoamisesta vahvistaa säännöt jäsenvaltioiden yhteistyöstä sähkökriisien ehkäisemiseksi, niiden varmistamiseksi ja hallitsemiseksi esimerkiksi eräiden äärimmäisten olosuhteiden, kuten kovien pakkasten, helleaaltojen tai kyberhyökkäysten sattuessa.

Asetuksella luodaan toimintatavat sähkön toimitusvarmuuteen kohdistuvien riskien arviointiin yhteisiin eurooppalaisiin menetelmiin perustuen. Asetuksen perusteella jäsenvaltioiden on määriteltävä alueelliset ja kansalliset sähkönkriisiskenaariot sekä laadittava niiden pohjalta riskienvarautumissuunnitelmat. Riskienvarautumissuunnitelmissa on esitettävä toimenpiteet, joita suunnitellaan asetuksen mukaisten sähkökriisien ehkäisemiseksi, niihin varautumiseksi ja lieventämiseksi.

Asetus edellyttää jäsenvaltioita toimimaan yhteistyössä sähkökriisien ehkäisemiseksi ja hallitsemiseksi. Jäsenvaltioiden on tarjottava apua alueellisilla ja kahdenvälisillä toimenpiteillä sähkön toimittamiseksi jäsenvaltiolle, jolla on sähkökriisi. Jäsenvaltioiden on sovittava tarvittavista teknisistä, oikeudellisista ja rahoitusta koskevista järjestelyistä kriisitilanteissa esimerkiksi avunannosta maksettavan kohtuullisen korvauksen kattavuuden osalta.

Jäsenvaltion tulee nimetä toimivaltainen viranomainen hoitamaan asetuksen edellyttämiä tehtäviä.

Asetus Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/942 Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta (jäljempänä *yhteistyövirastoasetus*) on uudelleenlaadittu asetus asetuksesta 713/2009, jolla perustettiin energia-alan sääntelyviranomaisien yhteistyövirasto (ACER). Viraston tehtävänä on sääntelyviranomaisten yhteistyövirastona edistää sähkön ja maakaasun sisämarkkinoiden tehokasta toimintaa ja edistää korkealaatuisten yhteisten sääntely- ja valvontakäytäntöjen laatimista.

ACERilla on asetuksen 6 artiklan 10 kohdan mukaisesti toimivalta antaa yksittäisiä päätöksiä sääntelykysymyksistä, joilla on vaikutuksia rajat ylittävään kauppaan tai rajat ylittävän verkon varmuuteen ja jotka edellyttävät vähintään kahden toimivaltaisen sääntelyviranomaisen yhteistä päätöstä. ACER on toimivaltainen päättämään asiasta, jos sääntelyviranomaiset eivät ole päässeet asiassa sopuun tai nämä pyytävät ACERia ratkaisemaan asiaan.

1.3 Nykytilan arviointi

Puhtaan energian paketin aiheuttamat muutokset seuraamusjärjestelmään

Kansallista energiamarkkinalainsäädäntöämme on tarpeen täsmentää unionin puhtaan energian paketin lainsäädännöstä EU:n sähkön sisämarkkinalainsäädännön seuraamusjärjestelmälle aiheutuvien muutosten johdosta. Sähkökauppa-asetuksen ja sähkömarkkinadirektiivin seuraamuksia koskevien säännösten tarkentuminen mahdollistaa unionin sähkömarkkinalainsäädäntöön pohjautuvien seuraamusten osittaisen uudelleen arvioinnin.

Sähköalan riskeihin varautumiseen liittyvät viranomaistehtävät

Suomessa ei tällä hetkellä ole nimetty erikseen sähkön toimitusvarmuusviranomaista. Voimassa olevan lainsäädännön nojalla Energiavirasto seuraa sähköntuotantokapasiteettiin tehtäviä investointeja ja niiden vaikutusta sähkön toimitusvarmuuteen sekä sitä, että sähkön toimituksen laatua ja verkon varmuutta koskevat suorituskykytavoitteet saavutetaan. Lisäksi Energiavirastolla on tehoreservijärjestelmään liittyviä tehtäviä. Huoltovarmuuden kehittäminen ja varautumistoinmien yhteensovittaminen kuuluvat puolestaan työ- ja elinkeinoministeriölle, minkä lisäksi ministeriöt kehittävät huoltovarmuutta omilla toimialoillaan. Huoltovarmuuskeskus on huoltovarmuuden kehittämistä ja ylläpitoa varten.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Euroopan unionin niin sanotun puhtaan energian paketin sisältämä uusi lainsäädäntö annettiin kesäkuussa 2019 ja lainsäädäntö tuli voimaan 25 päivänä kesäkuuta 2019. Uutta sähkökauppa-asetusta sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2020 alkaen. Riskeihin varautumisesta sähköalalla ja direktiivin 2005/89/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/941 mukaan jäsenvaltioiden on nimettävä asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen viimeistään 5 päivänä tammikuuta 2020. Myös uusi yhteistyövirastoasetus sekä sähkömarkkinadirektiivi tulivat voimaan samanaikaisesti edellä mainitun lainsäädännön kanssa.

Sähkökauppa-asetukseen perustuvia seuraamuksia ehdotetaan rajattavaksi siten, että sähkökauppa-asetuksen velvoitteiden rikkomisesta tai laiminlyönnistä olisi mahdollista määrätä seuraamukseksi seuraamusmaksu vain asetuksen 66 artiklan 1 kohdan edellyttämässä tapauksissa.

Sähkömarkkinadirektiivin nojalla annettuihin komission asetuksiin perustuvat seuraamukset ehdotetaan kumottaviksi, koska seuraamusten perusteena olevia säännöksiä ei sisälly uuteen sähkömarkkinadirektiiviin.

Esityksessä ehdotetaan, että Energiavirasto nimettäisiin sähköalan riskeihin varautumista koskevan Euroopan unionin asetuksen tarkoittamaksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi.

3 Esityksen vaikutukset

Euroopan unionin sähköalan riskeihin varautumista koskevan asetuksen tarkoittaman toimivaltaisen viranomaisen tehtävien arvioidaan lisäävän Energiaviraston henkilöstön tarvetta vähintään yhdellä henkilötyövuodella jo vuoden 2020 aikana. Ehdotuksen vuotuinen kustannusvaihtelu olisi 80 000 euroa.

Esityksellä ei arvioida olevan suoria taloudellisia tai muita vaikutuksia sähköalan yrityksiin tai yrityksiin ja kotitalouksiin sähkönkäyttäjinä.

4 Asian valmistelu

4.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Hallituksen esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä virkatyönä.

Työ- ja elinkeinoministeriö pyysi esitysehdotuksesta osana laajempaa ehdotusta 16 päivänä tammikuuta 2020 lausunnot liikenne- ja viestintäministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, sisäministeriöltä, Energiavirastolta, Huoltovarmuuskeskukselta, Kilpailu- ja kuluttajavirastolta, Kuluttajariitalautakunnalta, Liikenne- ja viestintävirastolta, Bioenergia ry:ltä, Elinkeinoelämän Keskusliitto ry:ltä, Energiateollisuus ry:ltä, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry:ltä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ry:ltä, Paikallisvoima ry:ltä, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:ltä, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry:ltä, Suomen Kaasuyhdistys ry:ltä, Suomen Kiinteistöliitto ry:ltä, Suomen Kuntaliitto ry:ltä, Suomen Lähienergialiitto ry:ltä, Suomen Omakotiliitto ry:ltä, Suomen Sähkönkäyttäjät ry:ltä, Suomen Tuulivoimayhdistys ry:ltä ja Suomen Yrittäjät ry:ltä sekä Fingrid Oyj:ltä ja Gasgrid Finland Oy:ltä.

4.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Työ- ja elinkeinoministeriö sai laajempaa hallituksen esitysluonnosta koskevaan lausuntopyyntöön 28 lausuntoa. Lausunnon antoivat liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, sisäministeriö, Energiavirasto, Huoltovarmuuskeskus, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Liikenne- ja viestintävirasto, Energiateollisuus ry, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ry, Paikallisvoima ry, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, Suomen Kiinteistöliitto ry, Suomen Kuntaliitto ry, Suomen Lähienergialiitto ry, Suomen Omakotiliitto ry, Suomen Omakotiliiton Helsingin piiri ry ja Suomen Omakotiliiton Uudenmaan piiri ry, Suomen Sähkönkäyttäjät ry, Teknologiateollisuus ry, Caruna Oy, Elenia Oy, Gasgrid Finland Oy, Järvi-Suomen Energia Oy, Kemira Oyj, Kymenlaakson Sähköverkko Oy ja PKS Sähkönsiirto Oy. Lisäksi ehdotukseen saatiin kaksi lausuntoa yksityishenkilöiltä.

Lausunnonantajat eivät juurikaan kommentoineet lausuntopyynnön kohteena olleen hallituksen esitysluonnoksen niitä kohtia, jotka sisältyvät tähän esitysehdotukseen. Lausunnonantajat kannattivat sähköalan riskeihin varautumiseen liittyvien viranomaistehtävien antamista Energiaviraston hoidettaviksi. Energiavirasto myös korosti, että sen tulisi saada uutta tehtävää vastaavat resurssit.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta

2 §. Soveltamisala. Pykälässä säädettäisiin lain soveltamisalasta. Lakia sovellettaisiin niiden tehtävien hoitamiseen, jotka on säädetty Energiaviraston tehtäväksi pykälässä mainitussa lainsäädännössä. Lakia sovellettaisiin siten kansallisen sähkö- ja maakaasumarkkinalainsäädännön sekä unionin sähkö- ja maakaasun sisämarkkinoita koskevan lainsäädännön valvontaan ja seurantaan. Soveltamisalasäännökseen on päivitetty keväällä 2019 annettu unionin uusi sähkö- ja sisämarkkinalainsäädäntö eli uusi sähkökauppa-asetus ja uusi sähkömarkkinadirektiivi sekä uusi yhteistyövirastoasetus.

12 §. Vahvistuspäätöksen aineellisoikeudellinen perusta. Pykälään ehdotetaan siihen sisältyvien säädösviittausten päivittämistä vastaamaan puhtaan energian paketin täytäntöönpanosäädöksiin ja delegoituihin säädöksiin tehtyjä muutoksia ja yhteistyövirastoasetuksen muuttunutta artiklanumerointia.

16 §. Seuraamusmaksu. Pykälän 1 momentin säännöksiä päivitetäisiin keväällä 2019 annettuun unionin uuteen sähkömarkkinalainsäädäntöön ja yhteistyövirastoasetukseen tehtyjen muutosten johdosta.

Sähkökauppa-asetuksen 66 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä 59 artiklan nojalla hyväksyttyjen verkkosääntöjen ja 61 artiklan nojalla hyväksyttyjen suuntaviivojen rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista. Uusi säännös määrittelee aikaisempaa tarkemmin jäsenvaltion velvollisuuden säätää asetuksen rikkomiseen liittyvistä seuraamuksista. Momentin 3 kohdan säännös ehdotetaan rajattavaksi jatkossa siten, että sähkökauppa-asetuksen velvoitteiden rikkomisesta tai laiminlyönnistä olisi mahdollista määrätä seuraamukseksi seuraamusmaksu vain asetuksen 66 artiklan 1 kohdan edellyttämässä tapauksissa. Momentin 3 kohdan mukaan elinkeinonharjoittajalle voitaisiin määrätä seuraamusmaksu, jos tämä tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai jättää noudattamatta sähkökauppa-asetuksen 59 tai 61 artiklan nojalla annetun täytäntöönpanosäädöksen tai delegoidun säädöksen säännöksiä. Säännös vastaisi voimassa olevan 3 kohdan f alakohdan säännöstä.

Momentin 4 kohta ehdotetaan kumottavaksi, koska kohdassa tarkoitettuja komission asetus-tenantovaltuuksia koskevia säännöksiä ei sisälly uuteen sähkömarkkinadirektiiviin.

Momentin 8 kohtaan ehdotetaan siihen sisältyvän säädösviittauksen päivittämistä vastaamaan yhteistyövirastoasetuksen muuttunutta artiklanumerointia.

30 §. Energiaviraston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus. Pykälän 2 momentissa säädetään Energiaviraston tarkastusoikeudesta. Momenttiin sisältyvä säädösviittaus ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan yhteistyövirastoasetuksen muuttunutta artiklanumerointia.

1.2 Laki Energiavirastosta

1 §. Tehtävät. Pykälän säännöksiä päivitetäisiin keväällä 2019 annettuun unionin uuteen sähkö- ja sisämarkkinalainsäädäntöön ja yhteistyövirastoasetukseen tehtyjen muutosten johdosta sekä vastaamaan kansallisessa lainsäädännössä tapahtuneita muutoksia. Pykälässä säädettäisiin Energiaviraston tehtävistä.

Toisen momentin kansalliset säännökset päivitetäisiin vastamaan lainsäädännössä tapahtuneita muutoksia. Yritysten energiatehokkuuspalveluita koskeva laki (1211/2009) korvattaisiin energiatehokkuuslailla (1429/2014) ja vuoden 2000 maakaasumarkkinalaki vuoden 2017 maakaasumarkkinalailla (588/2017).

Kolmanteen momenttiin päivitetäisiin unionin lainsäädännöstä tulevien tehtävien oikeusperustat uuden sähkön sisämarkkinalainsäädännön ja yhteistyövirastoasetuksen pohjalta.

Pykälään lisättäisiin uusi neljä momentti, jossa Energiavirastolle annettaisiin uutena tehtävänä sähköalan riskienvarautumisasetuksen toimivaltaisen viranomaisen tehtävät sekä maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämistä koskevat viranomaistehtävät. Samalla nykyiset 4—9 momentit siirtyvät 5—10 momenteiksi.

2 Voimaantulo

Hallituksen esitykseen sisältyvät lait ehdotetaan tulemaan voimaan ensi tilassa. Esityksen taustalla oleva unionin lainsäädäntö on jo voimassa ja jäsenvaltioiden on tullut nimetä riskeihin varautumisesta sähköalalla annetussa asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen viimeistään 5 päivänä tammikuuta 2020.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

3.1 Hallinnolliset seuraamukset

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 16 §:n muutosehdotuksella säädettäisiin seuraamusmaksusta. Seuraamusmaksun säätämistä edellyttävät säännökset sisältyvät sähkömarkkinadirektiivin 59 artiklan 3 kohdan d alakohtaan, maakaasumarkkinadirektiivin 41 artiklan 4 kohdan d alakohtaan ja sähkökauppa-asetuksen 66 artiklaan.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen tulkinnan mukaan ehdotetun kaltaiset maksut eivät ole perustuslain 81 §:n mielessä sen paremmin veroja kuin maksujakaan vaan lainvastaisesta teosta määrättäviä sanktioluonteisia hallinnollisia seuraamuksia. Valiokunta on asiallisesti rinnastanut rangaistusluonteisen taloudellisen seuraamuksen rikosoikeudelliseen seuraamukseen (PeVL 9/2012 vp, PeVL 55/2005 vp ja PeVL 32/2005 vp). Hallinnollisen seuraamuksen yleisistä perusteista on säädettävä perustuslain 2 §:n 3 momentin edellyttämällä tavalla lailla, koska sen määrittämiseen sisältyy julkisen vallan käyttöä. Valiokunta on myös katsonut, että kyse on merkittävästä julkisen vallan käytöstä. Laissa on täsmällisesti ja selkeästi säädettävä maksuvelvollisuuden ja maksun suuruuden perusteista sekä maksuvelvollisen oikeusturvasta samoin kuin lain täytäntöönpanon perusteista (PeVL 17/2012 vp, PeVL 9/2012 vp, PeVL 57/2010 vp, PeVL 40/2010 vp, PeVL 55/2005 vp ja PeVL 32/2005 vp). Vaikka perustuslain 8 §:n rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen täsmällisyysvaatimus ei sellaisenaan kohdistu hallinnollisten seuraamusten sääntelyyn, ei tarkkuuden yleistä vaatimusta kuitenkaan voida tällaisen sääntelyn yhteydessä sivuuttaa (PeVL 28/2014 vp, PeVL 9/2012 vp, PeVL 57/2010 vp ja PeVL 74/2002 vp). Hallinnollisista seuraamuksista säädettäessä voidaan kuitenkin ottaa huomioon se, että sääntely kohdistuu – yksilön asemesta – ensi sijassa liiketoimintaa harjoittaviin yrityksiin (PeVL 9/2008 vp ja PeVL 36/2004 vp).

Esityksen hallinnollisia seuraamuksia koskevien säännösten arvioidaan täyttävän perustuslakivaliokunnan käytännössä tällaiselle sääntelylle asetetut vaatimukset. Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muutosehdotuksen 16 §:ssä säädetyt seuraamukset perustuvat unionin energiamarkkinalainsäädännön vaatimuksiin ja kohdistuvat asianomaista energialiiketoimintaa harjoittaviin yrityksiin. Mahdollisten seuraamusten kohteena olevien tekojen ja laiminlyöntien ennakoitavuuteen vaikuttaa myös se, että monessa tapauksessa Energiavirasto on ennakolta vahvistanut sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 tai 11 §:n nojalla valvottavalle yritykselle kysymyksessä olevaan velvoitteeseen liittyvien palveluiden ehdot ja niiden hinnoittelua koskevat menetelmät tai niiden hinnat.

3.2. Tarkastusvaltuudet

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 30 §:n 2 momenttiin esitetään säännöksiä Energiaviraston asianomaisen virkamiehen valtuudesta toimittaa tarkastus laissa tarkoitettua valvontatehtävän toteuttamiseksi tai lain nojalla annettujen päätösten noudattamisen valvomiseksi. Tarkastuksia voidaan toimittaa valvottua toimintaa harjoittavan elinkeinonharjoittajan hallinnassa olevissa tiloissa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyssä tilassa.

Perustuslakivaliokunta on tarkastellut viranomaisten tarkastusvaltuuksia lukuisissa lausunnoissaan (esimerkiksi PeVL 46/2001 vp, PeVL 40/2002 vp, PeVL 69/2002 vp, PeVL 7/2004 vp, PeVL 16/2004 vp, PeVL 49/2005 vp, PeVL 8/2006 vp ja PeVL 40/2010 vp). Valiokunta on lisäksi tarkastellut Energiamarkkinaviraston tarkastusvaltuuksia lausunnoissaan PeVL 63/2002 vp, PeVL 36/2004 vp ja PeVL 37/2004 vp.

Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään arvioinut viranomaisten tarkastusvaltuuksien sääntelyä perustuslain 10 §:ssä turvatun kotirauhan suojan kannalta. Valiokunta on katsonut, ettei perusoikeusrajoituksen oikeasuhtaisuusvaatimus täytynyt toimitettaessa kotirauhan piiriin kuuluvissa liiketiloissa tarkastus sellaista rikkomusta koskevan epäilyn perusteella, josta voi enimmäkseen seurata sakkorangaistus (PeVL 40/2002 vp). Toisaalta julkisista varoista myönnettujen tukien ja avustusten käytön valvomiseksi tehtävien tarkastusten sallittavuutta arvioidessaan valiokunta on pitänyt tarkastuksen toimittamista hyväksyttävänä myös sellaisia rangaistaviksi säädettyjä rikkomuksia koskevien perusteltujen epäilyjen johdosta, joista voi enimmäkseen seurata sakkorangaistus (PeVL 69/2002 vp). Valiokunta on katsonut, että tarkastuksen toimitamisen valtiosääntöoikeudellinen sallittavuus kotirauhan piirissä liittyy perusteltuun syyhyn epäillä lakia rikotun tai rikottavan rangaistavaksi säädetyllä tavalla (PeVL 7/2004). Samassa lausunnossaan valiokunta katsoi lisäksi, että tarkastusoikeuden kytkeminen rangaistuksenluonteisella kilpailunrikkomismaksulla sanktioituun käyttäytymiseen voitiin myös käsitellä tavallisen lain säätämisyksityksessä.

Valiokunta on katsonut, että kotirauhan piiri kattaa lähtökohtaisesti kaikenlaiset pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyt tilat (PeVL 49/2005 vp ja PeVL 8/2006 vp). Liike- ja varastotiloihin saattaa sisältyä myös asumiseen tarkoitettuja tiloja. Perustuslaissa turvattu kotirauhan piiri kattaa lähtökohtaisesti myös ajoneuvossa mahdollisesti olevat pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyt tilat (PeVL 46/2001 vp). Tällaiset tilat jäävät kuitenkin perustuslailla suojatun kotirauhan eräänlaiselle reuna-alueelle (PeVL 17/1998 vp, PeVL 8/1994 vp ja PeVL 16/2004 vp).

Lakiehdotuksen mukaan tarkastusta ei saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyssä tilassa.

Energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1227/2011 13 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaan kansallisen sääntelyviranomaisen tutkinta- ja toimeenpanovaltuuksiin kuuluu oikeus vaatia olemassa olevia tallenteita puheluista ja tietoliikenteestä. Perustuslain 10 §:n mukaan kirjeen, puhelun ja muun luottamuksellisen viestin salaisuus on loukkaamaton. Lailla voidaan säätää välttämättömistä rajoituksista viestin salaisuuteen yksilön tai yhteiskunnan turvallisuutta taikka kotirauhaa vaarantavien rikosten tutkinnassa, oikeudenkäynnissä ja turvallisuustarkastuksessa sekä vapaudenmenetyksen aikana. Luottamuksellisen viestin salaisuuden suojan ulkopuolelle on perustuslakivaliokunnan käytännössä viestinnän pääasiallisen luonteen ja henkilöiden viestien taltiointia koskevan tietoisuuden vuoksi rajattu esimerkiksi liikenteen ohjauksessa syntyvä puhe- ja viestiliikenne.

Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 24 §:n mukaan Finanssivalvonnalla on salassapitosäätöjen estämättä oikeus saada tarkastettavakseen valvottavan ja muun finanssimarkki-

noilla toimivan toimipaikassa tämän toimintaa ja hallintoa koskevat asiakirjat, tallenteet puhelinkeskusteluista ja sähköisestä viestinnästä, muut tietoliikennetiedot sekä tietojärjestelmät siinä laajuudessa kuin on tarpeen Finanssivalvonnalle laissa säädetyn valvontatehtävän hoitamiseksi. Finanssivalvonnalla on oikeus saada valvottavalta maksutta tarpeelliset jäljennökset pykälässä tarkoitetuista asiakirjoista ja muista tallenteista ja tietoliikennetiedoista. Finanssivalvonnalla on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada lain 19, 21 ja 23 §:ssä tarkoitetuilta henkilöiltä ja yrityksiltä tarkastettavakseen asiakirjat ja tallenteet, jotka sisältävät mainituissa pykälissä tarkoitettuja tietoja. Sijoituspalvelulain (747/2012) 10 luvun 12 §:n sijoituspalveluyrityksen on säilytettävä tallenteet sellaisia liiketoimia koskevista puhelinkeskusteluista ja sähköisistä viesteistä, jotka liittyvät sen kaupankäyntiin omaan lukuun ja asiakastoimeksiantojen vastaanottamiseen, välittämiseen ja toteuttamiseen liittyvään palvelun tarjoamiseen.

Kilpailulain (948/2011) 37 §:n mukaan tarkastusta toimittavalla virkamiehellä on oikeus tallennusvälineestä riippumatta tutkia elinkeinonharjoittajan ja elinkeinonharjoittajien yhteenliittymän liikekirjeenvaihtoa, kirjanpitoa, tietojenkäsittelyn tallenteet, muut asiakirjat ja data, joilla voi olla merkitystä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnassa, ja ottaa niistä jäljennöksiä. Pykälän alkuperäisissä perusteluissa (HE 88/2010 vp) on todettu, että datalla tarkoitetaan sellaisessa muodossa olevien tosiseikkojen, tietojen tai käsitteiden esitystä, että se soveltuu käytettäväksi tietojärjestelmässä, mukaan lukien ohjelmat, joiden avulla tietokone pystyy suorittamaan jonkin toiminnon. Datan määritelmä kilpailulaissa vastaa rikoslain 36 luvun 1 §:n petossäännöksessä käytettyä datan käsitettä, joka puolestaan on yhdenmukainen Euroopan tietoverkkorikollisuutta koskevan yleissopimuksen datan määritelmän kanssa. Perustuslakivaliokunta on käsitellyt kilpailulakiin perustuvia tarkastusvaltuuksia lausunnossaan PEVL 40/2010 vp.

Myös Energiaviraston tarkastusvaltuuksiin kuuluva oikeus saada dataa rajattaisiin valvottaviin elinkeinonharjoittajiin ja laissa tarkoitettujen valvontatehtävien hoitamiseksi tarpeelliseen dataan. Näin ollen Energiavirastolla ei olisi oikeutta saada käyttöönsä sellaisia yksityisiä viestejä, jotka kuuluvat perustuslain 1 §:ssä säädetyn luottamuksellisen viestinnän suojan piiriin.

Valvontalain 30 §:n sääntelyn ei arvioida olevan ongelmallista perustuslain 10 §:n kannalta.

3.3 Viranomaiselle annettavat tehtävät

Energiavirastosta annetun lain 1 §:ssä säädettäisiin Energiaviraston tehtävistä. Valtionhallinnon toimielinten yleisistä perusteista on perustuslain 119 §:n 2 momentin mukaan säädettävä lailla, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Yleisillä perusteilla tarkoitetaan muun muassa toimialaa, pääasiallisia tehtäviä sekä toimivaltuuksia (HE 1/1998 vp).

Liikenteen infrastruktuurin tukiohjelmaan ja mahdollisista muista Energiaviraston hoidettavaksi mahdollisesti tulevasta energia- ja ilmastopoliittisiin valtiontukiin liittyvistä valtionapuviranomaisen tehtävistä säädetään valtionavustuslaissa. Näistä tehtävistä ainakin osa sisältää merkittävää julkisen vallan käyttöä, muun muassa päätökset tuen takaisinperinnästä, maksatuksen keskeytyksestä ja maksatuksen lopettamisesta sekä tuen saajiin kohdistuvat tarkastukset (PeVL 44/2016 vp ja 50/2017 vp). Perustuslain 124 §:n mukaan merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan antaa vain viranomaisille.

Lisäksi merkitystä on perustuslain 21 §:n 1 momentilla, jonka mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsiteltyksi lain mukaan toimivaltaisessa viranomaisessa. Tämä edellyttää, että toimivaltainen viranomainen ilmenee lain säännöksistä (PeVL 21/2009 vp).

Energiavirastosta annetun lain 1 §:ään ehdotettu 9 momentti on sääntelyltään varsin yleisellä tasolla. Tästä huolimatta sääntelyn voidaan arvioida täyttävän mainittujen perustuslain 21 §:n 1

momentin ja 119 §:n 2 momentin säännösten mukaiset vähimmäisvaatimukset (PeVL 5/2008 vp ja 21/2009 vp). Momentin säännöstä ei tässä yhteydessä ehdoteta muutettavaksi.

3.4 Säättämisjärjestyksen arviointi

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisenjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 12 §:n 1 momentin 3 kohta ja 16 §:n 1 momentin 4 kohta sekä
muutetaan 2 §, 12 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohta sekä 2 momentin 5 kohta, 16 §:n 1 momentin 3 ja 8 kohta ja 30 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 § osaksi laeissa 649/2014 ja 589/2017, 12 §:n 2 momentin 5 kohta laissa 589/2017 ja 30 §:n 2 momentti laissa 649/2014, seuraavasti:

2 §

Sovellettamisala

Tätä lakia sovelletaan niiden tehtävien hoitamiseen, jotka säädetään Energiaviraston tehtäviksi:

- 1) sähkömarkkinalaissa (588/2013);
- 2) maakaasumarkkinalaissa (587/2017);
- 3) maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetussa laissa (588/2017);
- 4) Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/942, jäljempänä *yhteistyövirastoasetus*;
- 5) sähkön sisämarkkinoista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/943, jäljempänä *sähkökauppa-asetus*, sekä sen nojalla annetuissa täytäntöönpanosäädöksissä ja delegoiduissa säädöksissä;
- 6) sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944, jäljempänä *sähkömarkkinadirektiivi*, nojalla annetuissa delegoiduissa säädöksissä;
- 7) maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 715/2009, jäljempänä *maakaasuverkkoasetus*, sekä sen nojalla annetuissa suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;
- 8) maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/73/EY, jäljempänä *maakaasumarkkinadirektiivi*, nojalla annetuissa suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;
- 9) energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1227/2011, jäljempänä *REMIT-asetus*, sekä sen nojalla annetuissa delegoiduissa säädöksissä ja täytäntöönpanosäädöksissä.

12 §

Vahvistuspäätöksen aineellisoikeudellinen perusta

Sähköverkonhaltijaan ja järjestelmävastaavaan kantaverkonhaltijaan kohdistuvan vahvistuspäätöksen tulee perustua niihin perusteisiin, joista säädetään:

2) sähkökauppa-asetuksessa sekä sen nojalla annetuissa täytäntöönpanosäädöksissä ja delegoiduissa säädöksissä;

4) kantaverkonhaltijaan kohdistuvassa lainvoimaisessa päätöksessä, joka on annettu yhteistyövirastoasetuksen 6 artiklan 10 kohdan nojalla.

Maakaasuverkonhaltijaan, järjestelmävastaavaan siirtoverkonhaltijaan ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijaan kohdistuvan vahvistuspäätöksen tulee perustua niihin perusteisiin, joista säädetään:

5) siirtoverkonhaltijaan kohdistuvassa lainvoimaisessa päätöksessä, joka on annettu yhteistyövirastoasetuksen 6 artiklan 10 kohdan nojalla.

16 §

Seuraamusmaksu

Elinkeinonharjoittajalle voidaan määrätä seuraamusmaksu, jos tämä tahallaan tai huolimattomuudesta:

3) rikkoo tai jättää noudattamatta sähkökauppa-asetuksen 59 tai 61 artiklan nojalla annetun täytäntöönpanosäädöksen tai delegoidun säädöksen säännöksiä;

8) rikkoo tai jättää noudattamatta energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston lainvoimaista päätöstä, joka on annettu yhteistyövirastoasetuksen 6 artiklan 10 kohdan nojalla.

30 §

Energiaviraston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Energiaviraston asianomaisella virkamiehellä on oikeus tässä laissa tarkoitetun valvontatehtävän toteuttamiseksi sekä Energiaviraston antaman vahvistus- tai velvoitepäätöksen ja yhteistyövirastoasetuksessa tarkoitetun energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston antaman päätöksen, joka perustuu yhteistyövirastoasetuksen 6 artiklan 10 kohtaan, noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus valvottavaa toimintaa harjoittavan elinkeinonharjoittajan hallinnassa olevissa tiloissa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyssä tilassa. Tarkastusta toimittavalle virkamiehelle ja Energiaviraston valtuuttamalle muulle henkilölle on järjestettävä pääsy elinkeinonharjoittajan hallinnassa oleviin tiloihin sekä niihin sähkö- tai maakaasulaitteisiin ja -laitteistoihin, joilla voi olla merkitystä tässä laissa tarkoitettujen valvontatehtävien hoitamisessa. Tarkastusta toimittavalla virkamiehellä on oikeus tutkia elinkeinonharjoittajan asiakirjat ja data, joilla voi olla merkitystä tässä laissa tarkoitettujen valvontatehtävien hoitamisessa, ja ottaa niistä jäljennöksiä maksutta. Energiavirasto voi tarkastuksessa käyttää apunaan muita valtuuttamia henkilöitä. Tarkastuksessa on noudatettava hallintolain (434/2003) 39 §:ää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

Energiavirastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Energiavirastosta annetun lain (870/2013) 1 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 650/2014, 692/2014, 389/2017 sekä 440/2018, seuraavasti:

1 §

Tehtävät

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvontaa ja seurantaa, sähkö- ja maakaasumarkkinoiden toimivuuden, energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistämistä sekä energiapolitiikan, kasvihuonekaasujen päästökaupan ja energiatehokkuuden toimeenpanotehtäviä varten on Energiavirasto.

Energiavirasto hoitaa tehtävät, jotka sille on annettu:

- 1) sähkömarkkinalaissa (588/2013);
- 2) maakaasumarkkinalaissa (587/2017);
- 3) maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetussa laissa (588/2017);
- 4) sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa (590/2013);
- 5) sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetussa laissa (950/2012);
- 6) sähkön alkuperän varmentamisesta ja ilmoittamisesta annetussa laissa (1129/2003);
- 7) sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä annetussa laissa (117/2011);
- 8) energiatehokkuuslaissa (1429/2014);
- 9) uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetussa laissa (1396/2010);
- 10) valmiuslaissa (1552/2011);
- 11) päästökauppalaissa (311/2011);
- 12) lentoliikenteen päästökaupasta annetussa laissa (34/2010);
- 13) vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään annetussa laissa (121/2011);
- 14) hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetussa laissa (416/2012);
- 15) biopolttoaineista ja bionesteistä annetussa laissa (393/2013);
- 16) biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetussa laissa (446/2007);
- 17) tuulivoiman kompensaatioalueista annetussa laissa (490/2013);
- 18) Euroopan unionin yhteistä etua koskevien energiahankkeiden lupamenettelystä annetussa laissa (684/2014).

Energiavirasto hoitaa kansalliselle sääntelyviranomaiselle kuuluvat tehtävät, joista säädetään:

- 1) Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/942, jäljempänä *yhteistyövirastoasetus*;
- 2) sähkön sisämarkkinoista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/943, jäljempänä *sähkökauppa-asetus*;
- 3) sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944, jäljempänä *sähkömarkkinadirektiivi*, nojalla annetuissa delegoiduissa säädöksissä;
- 4) maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 715/2009, jäljempänä *maakaasuverkkoasetus*;

5) maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/73/EY, jäljempänä *maakaasumarkkinadirektiivi*, nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;

6) energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1227/2011, jäljempänä *REMIT-asetus*, sekä sen nojalla annetuissa delegoiduissa säädöksissä ja täytäntöönpanosäädöksissä;

7) Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista ja päätöksen N:o 1364/2006/EY kumoamisesta sekä asetusten (EY) N:o 713/2009, (EY) N:o 714/2009 ja (EY) N:o 715/2009 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 347/2013, jäljempänä *energiainfrastruktuuriasetus*.

Energiavirasto hoitaa toimivaltaiselle viranomaiselle kuuluvat tehtävät, joista säädetään riskeihin varautumisesta sähköalalla ja direktiivin 2005/89/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/941.

Energiavirasto osallistuu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle kuuluvien energiatehokkuussopimusten valmisteleamiseen, kehittämiseen ja toimeenpanoon työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa.

Energiavirastolle kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriön toimialalle kuuluvien toiminta-alueiden energiakatselmustoiminnan hallinnoinnin ja toimeenpanon viranomaistasoiseen ohjaukseen liittyvät tehtävät.

Energiavirastolle kuuluvat tuotteiden ekologisen suunnittelun ja energiamerkintöjen tuoteryhmäkohtaisten asioiden valmistelu ja hallinnointi työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa.

Energiavirasto vastaa Euroopan unionin energiainfrastruktuuriin liittyviä investointihankkeita varten säädetystä tietojen keräämisestä ja ilmoittamisesta Euroopan komissiolle.

Energiavirasto hoitaa myös energia- ja ilmastopoliittisiin tukiin liittyviä valtionapuviranomaisen tehtäviä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä mainituista tehtävistä.

Energiaviraston tulee lisäksi toimia kansallisen energiapolitiikan tavoitteiden edistämiseksi, seurata toimialansa kansallista ja kansainvälistä kehitystä, tehdä aloitteita toimialaansa liittyvän lainsäädännön kehittämiseksi, antaa toimialaansa liittyviä lausuntoja sekä avustaa työ- ja elinkeinoministeriötä toimialaansa liittyvien asioiden valmistelussa.

Energiavirastolle voidaan antaa myös muita sen toimialaan soveltuvia tehtäviä siten kuin siitä erikseen säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 _____.

Helsingissä 7 päivänä toukokuuta 2020

Pääministeri

Sanna Marin

Elinkeinoministeri Mika Lintilä

1.

Laki

sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 12 §:n 1 momentin 3 kohta ja 16 §:n 1 momentin 4 kohta sekä
muutetaan 2 §, 12 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohta sekä 2 momentin 5 kohta, 16 §:n 1 momentin 3 ja 8 kohta ja 30 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 § osaksi laeissa 649/2014 ja 589/2017, 12 §:n 2 momentin 5 kohta laissa 589/2017 ja 30 §:n 2 momentti laissa 649/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan niiden *valvonta- ja seurantatehtävien* hoitamiseen, jotka säädetään Energiaviraston tehtäviksi:

1) sähkömarkkinalaissa (588/2013) *sekä sen nojalla annetuissa säännöksissä ja viranomaisten määräyksissä*;

2) maakaasumarkkinalaissa (587/2017) *sekä sen nojalla annetuissa säännöksissä ja viranomaisten määräyksissä*;

2 a) maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetussa laissa (588/2017);

3) energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 713/2009, jäljempänä *yhteistyövirastoasetus*, sekä sen nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;

4) verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävissä sähkön kaupassa ja asetuksen (EY) N:o 1228/2003 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 714/2009, jäljempänä *sähkökauppa-asetus*, sekä sen nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;

5) sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/54/EY

Ehdotus

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan niiden tehtävien hoitamiseen, jotka säädetään Energiaviraston tehtäviksi:

1) sähkömarkkinalaissa (588/2013);

2) maakaasumarkkinalaissa (587/2017);

3) maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetussa laissa (588/2017);

4) *Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/942, jäljempänä yhteistyövirastoasetus*;

5) *sähkön sisämarkkinoista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/943, jäljempänä sähkökauppa-asetus, sekä sen nojalla annetuissa täytäntöönpanosäädöksissä ja delegoiduissa säädöksissä*;

6) *sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU*

Voimassa oleva laki

kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/72/EY, jäljempänä *sähkömarkkinadirektiivi*, nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;

6) maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 715/2009, jäljempänä *maakaasuverkkoasetus*, sekä sen nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä, *siltä osin kuin niitä sovelletaan Suomessa*;

7) maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/73/EY, jäljempänä *maakaasumarkkinadirektiivi*, nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;

8) energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1227/2011, jäljempänä *REMIT-asetus*, sekä sen nojalla annetuissa delegoiduissa säädöksissä ja täytäntöönpanosäädöksissä.

12 §

Vahvistuspäätöksen aineellisoikeudellinen perusta

Sähköverkonhaltijaan ja järjestelmävastavaan kantaverkonhaltijaan kohdistuvan vahvistuspäätöksen tulee perustua niihin perusteisiin, joista säädetään:

2) sähkökauppa-asetuksessa sekä sen nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;

3) *sähkömarkkinadirektiivin nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä*;

4) kantaverkonhaltijaan kohdistuvassa lainvoimaisessa päätöksessä, joka on annettu yhteistyövirastoasetuksen 8 artiklan nojalla.

Ehdotus

muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944, jäljempänä sähkömarkkinadirektiivi, nojalla annetuissa delegoiduissa säädöksissä;

7) maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 715/2009, jäljempänä *maakaasuverkkoasetus*, sekä sen nojalla annetuissa suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;

8) maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/73/EY, jäljempänä *maakaasumarkkinadirektiivi*, nojalla annetuissa suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;

9) energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1227/2011, jäljempänä *REMIT-asetus*, sekä sen nojalla annetuissa delegoiduissa säädöksissä ja täytäntöönpanosäädöksissä.

12 §

Vahvistuspäätöksen aineellisoikeudellinen perusta

Sähköverkonhaltijaan ja järjestelmävastavaan kantaverkonhaltijaan kohdistuvan vahvistuspäätöksen tulee perustua niihin perusteisiin, joista säädetään:

2) sähkökauppa-asetuksessa sekä sen nojalla annetuissa *täytäntöönpanosäädöksissä ja delegoiduissa säädöksissä*;

(kumotaan)

4) kantaverkonhaltijaan kohdistuvassa lainvoimaisessa päätöksessä, joka on annettu yhteistyövirastoasetuksen 6 artiklan 10 kohdan nojalla.

Voimassa oleva laki

Maakaasuverkonhaltijaan, järjestelmävas-
taavaan siirtoverkonhaltijaan ja nesteytetyn
maakaasun käsittelylaitteiston haltijaan koh-
distuvan vahvistuspäätöksen tulee perustua
niihin perusteisiin, joista säädetään:

5) siirtoverkonhaltijaan kohdistuvassa lain-
voimaisessa päätöksessä, joka on annettu yh-
teistyövirastoasetuksen 8 artiklan nojalla.

16 §

Seuraamusmaksu

Elinkeinonharjoittajalle voidaan määrätä
seuraamusmaksu, jos tämä tahallaan tai huo-
limattomuudesta:

3) rikkoo tai jättää noudattamatta sähkö-
kauppa-asetuksen:

a) 13 artiklan säännöksiä siirtoverkonhalti-
joiden välisestä korvausmekanismista;

b) 14 artiklan säännöksiä verkkoon pää-
systä perittävistä maksuista;

c) 15 tai 20 artiklan säännöksiä tietojen an-
tamisesta;

d) 16 artiklan säännöksiä ylikuormituksen
hallintaa koskevista periaatteista;

e) liitteen 1 säännöksiä siirtokapasiteetin
hallinnasta ja jakamisesta; tai

f) 18 artiklan nojalla annetun, suuntaviivoja
koskevan komission asetuksen tai päätöksen
säännöksiä;

4) rikkoo tai jättää noudattamatta sähkö-
markkinadirektiivin 11 artiklan 10 kohdan
tai 40 artiklan 4 kohdan nojalla annetun,
suuntaviivoja koskevan komission asetuksen
tai päätöksen säännöksiä liiketoimintaa tai toi-
menpidettä koskevasta ilmoitusvelvollisuu-
desta tai tietojen säilyttämisestä;

8) rikkoo tai jättää noudattamatta energia-
alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston
lainvoimaista päätöstä, joka on annettu yh-
teistyövirastoasetuksen 8 artiklan nojalla.

30 §

Ehdotus

Maakaasuverkonhaltijaan, järjestelmävas-
taavaan siirtoverkonhaltijaan ja nesteytetyn
maakaasun käsittelylaitteiston haltijaan koh-
distuvan vahvistuspäätöksen tulee perustua
niihin perusteisiin, joista säädetään:

5) siirtoverkonhaltijaan kohdistuvassa lain-
voimaisessa päätöksessä, joka on annettu yh-
teistyövirastoasetuksen 6 artiklan 10 kohdan
nojalla.

16 §

Seuraamusmaksu

Elinkeinonharjoittajalle voidaan määrätä
seuraamusmaksu, jos tämä tahallaan tai huo-
limattomuudesta:

3) rikkoo tai jättää noudattamatta sähkö-
kauppa-asetuksen 59 tai 61 artiklan nojalla
annetun täytäntöönpanosäädöksen tai dele-
goidun säädöksen säännöksiä;

(kumotaan)

8) rikkoo tai jättää noudattamatta energia-
alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston
lainvoimaista päätöstä, joka on annettu yh-
teistyövirastoasetuksen 6 artiklan 10 kohdan
nojalla.

30 §

*Voimassa oleva laki**Ehdotus**Energiaviraston tiedonsaanti- ja tarkastus-
oikeus**Energiaviraston tiedonsaanti- ja tarkastus-
oikeus*

— — — — —

Energiaviraston asianomaisella virkamiehellä on oikeus tässä laissa tarkoitetun valvontatehtävän toteuttamiseksi sekä Energiaviraston antaman vahvistus- tai velvoitepäättöksen ja yhteistyövirastoasetuksessa tarkoitetun energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston antaman päätöksen, joka perustuu yhteistyövirastoasetuksen 8 artiklaan, noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus valvottavaa toimintaa harjoittavan elinkeinonharjoittajan hallinnassa olevissa tiloissa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyssä tilassa. Tarkastusta toimittavalle virkamiehelle ja Energiaviraston valtuuttamalle muulle henkilölle on järjestettävä pääsy elinkeinonharjoittajan hallinnassa oleviin tiloihin sekä niihin sähkö- tai maakaasulaitteisiin ja -laitteistoihin, joilla voi olla merkitystä tässä laissa tarkoitettujen valvontatehtävien hoitamisessa. Tarkastusta toimittavalla virkamiehellä on oikeus tutkia elinkeinonharjoittajan asiakirjat ja data, joilla voi olla merkitystä tässä laissa tarkoitettujen valvontatehtävien hoitamisessa, ja ottaa niistä jäljennöksiä maksutta. Energiavirasto voi tarkastuksessa käyttää apunaan muita valtuuttamia henkilöitä. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

— — — — —

— — — — —

Energiaviraston asianomaisella virkamiehellä on oikeus tässä laissa tarkoitetun valvontatehtävän toteuttamiseksi sekä Energiaviraston antaman vahvistus- tai velvoitepäättöksen ja yhteistyövirastoasetuksessa tarkoitetun energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston antaman päätöksen, joka perustuu yhteistyövirastoasetuksen 6 artiklan 10 kohtaan, noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus valvottavaa toimintaa harjoittavan elinkeinonharjoittajan hallinnassa olevissa tiloissa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyssä tilassa. Tarkastusta toimittavalle virkamiehelle ja Energiaviraston valtuuttamalle muulle henkilölle on järjestettävä pääsy elinkeinonharjoittajan hallinnassa oleviin tiloihin sekä niihin sähkö- tai maakaasulaitteisiin ja -laitteistoihin, joilla voi olla merkitystä tässä laissa tarkoitettujen valvontatehtävien hoitamisessa. Tarkastusta toimittavalla virkamiehellä on oikeus tutkia elinkeinonharjoittajan asiakirjat ja data, joilla voi olla merkitystä tässä laissa tarkoitettujen valvontatehtävien hoitamisessa, ja ottaa niistä jäljennöksiä maksutta. Energiavirasto voi tarkastuksessa käyttää apunaan muita valtuuttamia henkilöitä. Tarkastuksessa on noudatettava *hallintolain (434/2003) 39 §:ää*.

— — — — —

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

— — — — —

2.

Laki

Energia- ja maakaasumarkkinoiden valvontalain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Energia- ja maakaasumarkkinoiden valvontalain (870/2013) 1 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 650/2014, 692/2014, 389/2017 sekä 440/2018, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

1 §

*Tehtävät**Tehtävät*

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvontaa ja seuranta, sähkö- ja maakaasumarkkinoiden toimivuuden, energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistämistä sekä energiapolitiikan, kasvihuonekaasujen päästökaupan ja energiatehokkuuden toimeenpanotehtäviä varten on Energiavirasto.

Energiavirasto hoitaa tehtävät, jotka sille on annettu:

- 1) sähkömarkkinalaissa (588/2013);
- 2) maakaasumarkkinalaissa (508/2000);
- 3) sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa (590/2013);
- 4) sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetussa laissa (950/2012);
- 5) sähkön alkuperän varmentamisesta ja ilmoittamisesta annetussa laissa (1129/2003);
- 6) sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä annetussa laissa (117/2011);
- 7) energiamarkkinoilla toimivien yritysten energiatehokkuuspalveluista annetussa laissa (1211/2009);
- 8) uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetussa laissa (1396/2010);
- 9) valmiuslaissa (1552/2011);
- 10) päästökauppalaissa (311/2011);
- 11) lentoliikenteen päästökaupasta annetussa laissa (34/2010);
- 12) vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään annetussa laissa (121/2011);

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvontaa ja seuranta, sähkö- ja maakaasumarkkinoiden toimivuuden, energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistämistä sekä energiapolitiikan, kasvihuonekaasujen päästökaupan ja energiatehokkuuden toimeenpanotehtäviä varten on Energiavirasto.

Energiavirasto hoitaa tehtävät, jotka sille on annettu:

- 1) sähkömarkkinalaissa (588/2013);
- 2) maakaasumarkkinalaissa (587/2017);
- 3) *maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetussa laissa (588/2017);*
- 4) sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa (590/2013);
- 5) sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetussa laissa (950/2012);
- 6) sähkön alkuperän varmentamisesta ja ilmoittamisesta annetussa laissa (1129/2003);
- 7) sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä annetussa laissa (117/2011);
- 8) *energiatehokkuuslaissa (1429/2014);*
- 9) uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetussa laissa (1396/2010);
- 10) valmiuslaissa (1552/2011);
- 11) päästökauppalaissa (311/2011);
- 12) lentoliikenteen päästökaupasta annetussa laissa (34/2010);
- 13) vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään annetussa laissa (121/2011);

Voimassa oleva laki

13) hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetussa laissa (416/2012);

14) biopolttoaineista ja bionesteistä annetussa laissa (393/2013);

15) biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetussa laissa (446/2007);

16) tuulivoiman kompensatioalueista annetussa laissa (490/2013);

17) Euroopan unionin yhteistä etua koskevien energiahankkeiden lupamenettelystä annetussa laissa (684/2014).

Energiavirasto hoitaa kansalliselle sääntelyviranomaiselle kuuluvat tehtävät, joista säädetään:

1) energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 713/2009, jäljempänä *yhteistyövirastoasetus*;

2) verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävässä sähkön kaupassa ja asetuksen (EY) N:o 1228/2003 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 714/2009, jäljempänä *sähkökauppa-asetus*;

3) sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/54/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/72/EY, jäljempänä *sähkömarkkinadirektiivi*, nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevilla komission asetuksissa tai päätöksissä;

4) maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 715/2009, jäljempänä *maakaasuverkkoasetus*, siltä osin kuin sitä sovelletaan Suomessa;

5) maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/73/EY, jäljempänä *maakaasumarkkinadirektiivi*, nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevilla komission asetuksissa tai päätöksissä;

6) energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1227/2011, jäljempänä *REMIT-asetus*,

Ehdotus

14) hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetussa laissa (416/2012);

15) biopolttoaineista ja bionesteistä annetussa laissa (393/2013);

16) biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetussa laissa (446/2007);

17) tuulivoiman kompensatioalueista annetussa laissa (490/2013);

18) Euroopan unionin yhteistä etua koskevien energiahankkeiden lupamenettelystä annetussa laissa (684/2014).

Energiavirasto hoitaa kansalliselle sääntelyviranomaiselle kuuluvat tehtävät, joista säädetään:

1) *Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/942, jäljempänä yhteistyövirastoasetus*;

2) *sähkön sisämarkkinoista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/943, jäljempänä sähkökauppa-asetus*;

3) *sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944, jäljempänä sähkömarkkinadirektiivi, nojalla annetuissa delegoiduissa säädöksissä*;

4) maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 715/2009, jäljempänä *maakaasuverkkoasetus*;

5) maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/73/EY, jäljempänä *maakaasumarkkinadirektiivi*, nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevilla komission asetuksissa ja päätöksissä;

6) energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1227/2011, jäljempänä *REMIT-asetus*,

Voimassa oleva laki

sekä sen nojalla annetuissa delegoiduissa säädöksissä ja täytäntöönpanosäädöksissä;

7) Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista ja päätöksen N:o 1364/2006/EY kumoamisesta sekä asetusten (EY) N:o 713/2009, (EY) N:o 714/2009 ja (EY) N:o 715/2009 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 347/2013, jäljempänä *energiainfrastruktuuriasetus*.

Energiavirasto osallistuu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle kuuluvien energiatehokkuussopimusten valmisteleamiseen, kehittämiseen ja toimeenpanoon työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa.

Energiavirastolle kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriön toimialalle kuuluvien toiminta-alueiden energiakatselmustoiminnan hallinnoinnin ja toimeenpanon viranomaistoiseen ohjaukseen liittyvät tehtävät.

Energiavirastolle kuuluu tuotteiden ekologisen suunnittelun ja energiamerkintöjen tuoteryhmäkohtaisten asioiden valmistelu ja hallinnointi työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa.

Energiavirasto vastaa Euroopan unionin energiainfrastruktuuriin liittyviä investointihankkeita varten säädetyistä tietojen keräämisestä ja ilmoittamisesta Euroopan komissiolle.

Energiavirasto hoitaa myös energia- ja ilmastopoliittisiin tukiin liittyviä valtionapuviranomaisen tehtäviä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä mainituista tehtävistä.

Energiaviraston tulee lisäksi toimia kansallisen energiapolitiikan tavoitteiden edistämiseksi, seurata toimialansa kansallista ja kansainvälistä kehitystä, tehdä aloitteita toimialaansa liittyvän lainsäädännön kehittämiseksi, antaa toimialaansa liittyviä lausuntoja sekä avustaa työ- ja elinkeinoministeriötä toimialaansa liittyvien asioiden valmistelussa.

Ehdotus

sekä sen nojalla annetuissa delegoiduissa säädöksissä ja täytäntöönpanosäädöksissä;

7) Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista ja päätöksen N:o 1364/2006/EY kumoamisesta sekä asetusten (EY) N:o 713/2009, (EY) N:o 714/2009 ja (EY) N:o 715/2009 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 347/2013, jäljempänä *energiainfrastruktuuriasetus*.

Energiavirasto hoitaa toimivaltaiselle viranomaiselle kuuluvat tehtävät, joista säädetään riskeihin varautumisesta sähköalalla ja direktiivin 2005/89/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/941.

Energiavirasto osallistuu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle kuuluvien energiatehokkuussopimusten valmisteleamiseen, kehittämiseen ja toimeenpanoon työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa.

Energiavirastolle kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriön toimialalle kuuluvien toiminta-alueiden energiakatselmustoiminnan hallinnoinnin ja toimeenpanon viranomaistoiseen ohjaukseen liittyvät tehtävät.

Energiavirastolle kuuluvat tuotteiden ekologisen suunnittelun ja energiamerkintöjen tuoteryhmäkohtaisten asioiden valmistelu ja hallinnointi työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa.

Energiavirasto vastaa Euroopan unionin energiainfrastruktuuriin liittyviä investointihankkeita varten säädetyistä tietojen keräämisestä ja ilmoittamisesta Euroopan komissiolle.

Energiavirasto hoitaa myös energia- ja ilmastopoliittisiin tukiin liittyviä valtionapuviranomaisen tehtäviä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä mainituista tehtävistä.

Energiaviraston tulee lisäksi toimia kansallisen energiapolitiikan tavoitteiden edistämiseksi, seurata toimialansa kansallista ja kansainvälistä kehitystä, tehdä aloitteita toimialaansa liittyvän lainsäädännön kehittämiseksi, antaa toimialaansa liittyviä lausuntoja sekä avustaa työ- ja elinkeinoministeriötä toimialaansa liittyvien asioiden valmistelussa.

Voimassa oleva laki

Energiavirastolle voidaan antaa myös muita sen toimialaan soveltuvia tehtäviä siten kuin siitä erikseen säädetään.

Ehdotus

Energiavirastolle voidaan antaa myös muita sen toimialaan soveltuvia tehtäviä siten kuin siitä erikseen säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.
